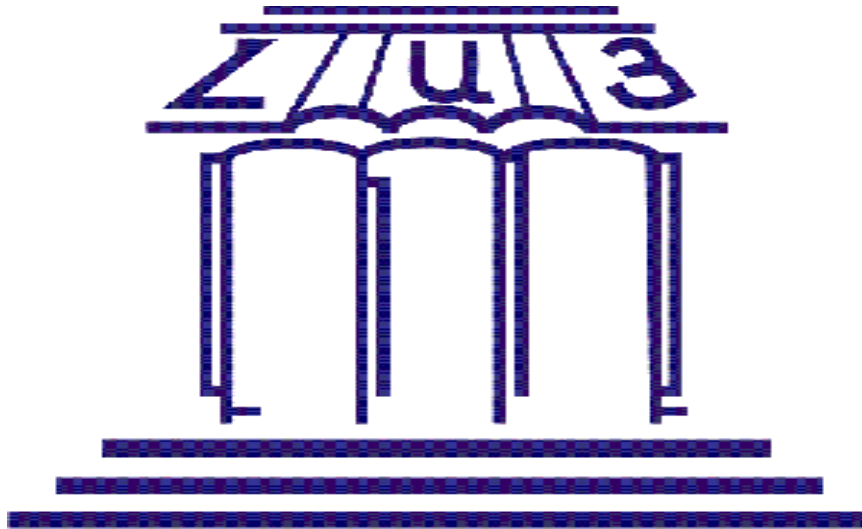

Հայկական գիտահետազոտական հանգույց Armenian Research & Academic Repository

Սույն աշխատանքն արտոնագրված է «Ստեղծագործական համայնքներ
ոչ առևտրային իրավասություն 3.0» արտոնագրով

This work is licensed under a **Creative Commons Attribution-NonCommercial
3.0 Unported** (CC BY-NC 3.0) license.

Դու կարող ես.

պատճենել և տարածել նյութը ցանկացած ձևաչափով կամ կրիչով
ձևափոխել կամ օգտագործել առկա նյութը ստեղծելու համար նորը

You are free to:

Share — copy and redistribute the material in any medium or format

Adapt — remix, transform, and build upon the material

Ltn

1954

1999

фнрпрнег-мелітвіч ір.

ՀԱՅՈՑ ՀԱՅՐԵՆԱՍԻՐԷԿԱՆ
ՄԻՈՒԹԵԱՆ

Ա. ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

Ամօ՛ր, յաւիտեական ամօ՛ր Հայե-
րին... Կիսագազան սեւամորր
ստրուկը հիմնեց իւր անկախ
« Լիբերիա » պետութիւնն եւ
դարերով հալածուած ջնուղը
փոյի ուժով իրեն սեպհակա-
նութիւն դարձուց Պաղեստինի
2/5 մասը. իսկ անհոգ Հայերը
իրենց հարագատ դրախտ-Հա-
յաստանի մեջ մեկ քիգ անկախ
խորշ չունին...

Բ. ՏՊԱԿԱՌԹԻՒՆ

ՄԱՐՍԵՅԼ

ՀԱՅՐԵՆ ՏՊԱՐԱՆ Մ. ՓՈՐՓՈՒԳՆԱՆԻ

MARSEILLE

IMPRIM. ET PAPETERIE DU MIDI M. SCHICKLER

44, Allées de Meilhan, 44

1891

4 19 54 - 60

28 1961

Ա. Զ. Դ.

Այս Վարդապետարանի Ա. տպագրութեան քիչ ժամանակի մէջ տպառիւր ապացոյց է Հայ ազգի կողմէն գրտած ընդունելութեանը : « Հայոց Հայրենասիրական Միութեան » Վարչութիւնը այժմ երկրորդ անգամ զայն տպագրութեան տուած ժամանակ, աւելի բազմաթիւ օրինակներ տպել տալով աւելի աժանագին անել ուզած է որով « Հայոց Հայրենասիրական Միութեան » անդամները և բարեկամները աւելի դիւրութիւն կունենան Հայ ժողովրդին մէջ տարածելու այս Վարդապետարան :

ՎԱՐԴԱՊԵՏԱՐԱՆ

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ

ԱԶԱՏՈՒԹԵԱՆ

ՀԱՐՅ. Ո՞Վ պիտի ազատէ Հայաստանը օտարների ձեռքէն :

ՊՏԱՍՍԻԱՆ. Ինքը Հայ ազգը պիտի ազատէ Հայաստանը օտարների ձեռքէն :

Հ. Ի՞նչ հնարներով :

Պ. Հնարները զանազան են , նայելով հանգամանքին. — երբեմն սեպհական զէնքով , երբեմն փողով և երբեմն օտարի օգնութեամբ :

Հ. Միթէ՞ կարող է Հայաստանը երբեւիցէ Հայերի սեպհականութիւնը դառնալ :

Պ. Այո՛ , կարող է և անշուշտ կը դառնայ նա Հայերի սեպհականութիւն , եթէ բոլոր Հայերը՝ այր և կին , հալուստ և աղքատ , ծեր և պատանի , այնպէս բաղձան և ձգտին Հայաստանի

ազատութեանը, ինչպէս քաղցածը
ձգտում է հացին և ծարաւը ջրին :

Հ. Ո՞ր երկիրը կոչվում է Հայաս-
տան :

Պ. Հայաստան կոչվում է այն երկի-
րը որ չընդադատում է Սեւան, Վան
և Ուրմիա ծովափները, իսկ ամենը մի-
ասին Մասիս լեռները :

Հ. Ո՞վ է Հայի թշնամին և ո՞վ է նո-
րա բարեկամը :

Պ. Հայի թշնամին նա է որ աշխա-
տում է Հայերին հեռացնել Հայաստա-
նէն . իսկ նորա բարեկամը նա է որ
գիւրացնում է նոցա կա՛մ իրենց աշ-
խարհը վերադառնալու, կա՛մ իրենց
աշխարհի մէջ հաստատուն մնալու :

Հ. Ո՞վ է իսկական Հայը :

Պ. Իսկական Հայը նա է որ անկեղծ
կըղձայ և կընդատէ Հայաստանի ան-
կախութեան . մնացեալները ո՛չ միայն
անպիտան Հայեր, այլ և անպիտան
մարդեր են :

Հ. Ո՞ր աշխարհի մէջ Հայը կարող է
երջանիկ լինել :

Պ. Հայը երջանիկ լինել կարող է
միայն Հայաստանի մէջ . վասն զի նա
ամեն տեղ հալածուած և արհամարհ-
ւած պանդուխտ է և միայն Հայաս-
տանի մէջ նա պատուաւոր մարդ է
մարդկութեան աչքում :

Հ. Հայերը Հայաստանէն դուրս ու
րի՞ն են նմանում :

Պ. Հայերը Հայաստանէն դուրս նը-
մանում են օտարի տուն վարձողի որ
աշխատում է զարգարել այն տան պա-
տերը, որից վաղ կամ ուշ դուրս պիտի
ձգէ նորան օրինաւոր տանուտէրը :

Հ. Ի՞նչ վիճակի կը հանդիպին Հա-
յայերը եթէ Հայաստանը չազատեն :

Պ. Եթէ Հայերը Հայաստանը չա-
զատեն, նոքա շատ շուտ (գուցէ յի-
սուն տարիէն) բնաջինջ կը լինին աշ-
խարհիս երեսէն :

Հ. Մի՞թէ հարստութիւնը չօգնիլ

Հայերին պահպանելու օտարութեան մէջ :

Պ. Օտարութեան մէջ ազգատու թիւնը անշուշտ կը մնայ Հայերին. բայց տեղի չուտ կը մնայ հարատու թիւնը :

Հ. Ի՞նչ զանազանութիւն կայ հրպատակի և ստրուկի մէջ : Հայերը օտար պետութիւնների հպատակ են թէ ստրուկ :

Պ. Հպատակ նշանակում է իր ազգային կառավարութեան և նորա օրէնքներին կամաւոր հնազանդող . ստրուկ նշանակում է օտար պետութեան և նորա օրէնքներին ակամայ, բռնի և կամ յիմարաբար հնազանդող: Հայերը ամեն օտար պետութիւնների ստրուկ են, վասն զի նոցա օրէնքների յօրինելուն անմասն են եղել, և ամեն տեղ Հայի դաւանած կրօնը ընկճուած է և նորա ազգային ծէսերը հալածւած և արհամարհուած են :

Հ. Առանց վտանգի ի՞նչ ազգատու

րական գործեր կարող է կատարել ամեն մի Հայ մարդ :

Պ. Իւր անձը վտանգի չեն թարկելով, ամեն մի Հայ մարդ կարող է և պարտաւոր է այս գործերը կատարել. 1) Հայերէն լեզուն պահպանել իւր ընտանիքի մէջ և իւր ազգակիցների հետ խօսակցութեան մէջ. 2) Հայ ոգւով դատարարակել զաւակացը. 3) Սովորեցնել նոցա զէնքի գործածութիւնը. 4) Չամուսնանալ օտարի հետ. 5) Կարելի եղածին չափ աշխատել Հայաստանի մէջ ունենալու մեծ կամ փոքր հազային կալուածք. 6) « Հայոց Հայրենասիրական Միութեան » ունէ մի օգնութիւն հասցունել ուղղակի կամ անուղղակի ինչ միջոցով որ այդ յարմար կը լինի իւր գտնուած դրութեան մէջ :

Հ. Որո՞նք են հայկական առաքիւնութիւնները :

Պ. Ամենազլխաւոր հայկական առաքիւնութիւնն է իւր ստացուածքն ու ա-

ընեն ճշտութեամբ և հաշտութեամբ թեան Ս. Գործին . 2) Իւր բոլոր ոյժը թափել յորդորելով իւր ծանօթ կարող Հայերին որ երթան դէպի Հայաստան . 3) Համոզել և օգնել Հայերին իրենց սեպհական անշարժ կալուածք և հող ունենալու Հայաստանի մէջ . 4) Օգնել այն Հայերին որոնք Հայ ազգի օգտին համար կաշխատին Հայաստանի մէջ :

Հ. Որո՞նք են հայկական մոլութիւնները :

Պ. Ամենագլխաւոր և ազգակործան հայկական մոլութիւնն է աշխարհաքաղաքացիութիւնն որի սկզբունքներին համեմատ ոչնչանում են ազգութիւն և հայրենիք . -) Պանդխտութիւն . 3) Անճնական շահի համար պէս պէս խարդախութիւններ որով կորուստի է Հայ ազգի անունը . 4) Շահասիրական ազգասիրութիւն (կեղծ ազգասիրութիւն) . 5) Հայ մեծաւորների գէմը մբոստութիւն (գաւաճանութիւն ,

մասնութիւն) և 6) Օտարի հետ ամուսնութիւն :

Հ. Ի՞նչ խօսքեր Հայոց լեզուէն դուրս պիտի ձգել :

Պ. Հայոց լեզուէն առ միշտ պէտք է դուրս ձգել վհատեցուցիչ , յուսահատական , ազգի վարկը ստորացնող , խորամանկութիւն (խարճական աչքբացութիւն) սերմանող խօսքերը , առածները , խրատները և խորհուրդները . ինչպէս , « Հայը թակէ Վարդանին » . « Որ տեղ Հայ , այն տեղ վայ » . « Է՛լի հայութիւն արի՞ր » (այսինքն դարձեալ ամենավատթար գործ գործեցի՞ր) . « Հաստն ու բարակ է մէկ գին , վա՛յ է բարակ մանողին » և այլն :

Հ. Առաւօտ ու գիշեր ի՞նչ աղօթք պիտի անէ Հայը :

Պ. Հայը քնէն զարթելիս , կամքուն մտնելիս , միայն այս աղօթքը պիտի կարդայ . « Ո՛վ բարեգութ Աստուած ,

օգնէ՛ ինձ Հայաստանը ազատելու » :
Դորանից աւելի ոչ մի ուրիշ ազօթք
հարկաւոր չէ՛ Հային :

Հ. Հայ պատանիների համալսարան
մօտեւը կը նպատակէ՞ հայկական նպա-
տակներին :

Պ. Այժմ հայ պատանիների համա-
լսարան մօտեւը վերաբերմամբ Հայոց
նպատակներին նոյն նշանակութիւնն
ունի, ինչ նշանակութիւն որ կունենար
աւագակի հէնց վրադ յարձակուած
բոսթանի կամենայիւր սուրի և զէնքի
գործարաններ չինելու : Այս մասին
Հայերը առ սակաւը հարիւր տարի ու-
շացել են : Միւս կողմէ 40-50 ամեայ
փորձը ցոյց տուաւ որ համալսարան-
ների տուած արդիւնքը հայ պատա-
նիներին դժբա էին . 1) Դիւրին միջոց
ապահով ապրուստ ճարելու և առաջ-
ընդ չինելու և 2) անզգայի կերպով
ստուգելու իւր ազգէն և հոգւով օտա-
րանալու նորա շահերէն : Իսկ եթէ կան

մի քանի իսկապէս արժանաւոր հայ հա-
մալսարանականներ , պէտք է կարծել
որ նոքա առանց համալսարան մօտե-
ւու եւս ազգի պիտանի անդամները կը
լինէին , ինչպէս որ կան ազգին մէջ շատ
նշանաւոր մարդիկ որոնք երբէք հա-
մալսարան եղած չեն : Պէտք է ի նկա-
տի ունենալ և այն հանգամանքը որ
այժմեայ համալսարանները և նոյն իսկ
գիտութիւնը դարձել են բռնակալների
ձեռքումն ազգեր ստրկացնելու հզօր
գործիք :

Հ. Գալոց ազատուած Հայաստանի
մէջ աղնուականութիւն և այլ առանձ-
նաշնորհուած դասակարգեր պիտի լի-
նի՞ն թէ ոչ :

Պ. Քաղաքացիական հաւասարու-
թիւն պիտի լինի Հայաստանի ժողովր-
դին մէջ : Բայց ի հարկէ մի մասնաւոր
պատիւ կամ նշանակութիւն կը ստա-
նան նոքա կամ նոցա ժառանգները
որոնք առաջինը կը բարձրացունեն

սուրը Հայաստանի ազատութեան համար և կամ կը զբաւուին կեանքերէն արեան դաշտի մէջ : Ազատ Հայաստանի մէջ կազմուելիք Ազգային ժողովը պարտաւոր կը լինի իւր յարմար գտած միջոցներով մասնաւոր պատիւներ տալ կամ օգնութիւններ անել այդպիսիներին և կամ նոցա անխնամ թողած ժառանգներին . հայրենիքը չի մոռանայ իւր ազատութեան համար զոհ եղողներին :

Զ. Ո՞րն է Հայերի նշանաբանը :

Պ. Հայերի նշանաբանը այս երեք բառն է . ԱԶԱՏՈՒԹԻՒՆ ԿԱՄ ՄԱՀ :

Հ. Հայաստանը կարժէ՞ այդքան մեծամեծ զոհերի :

Պ. Այո՛, Հայաստանը կարժէ ամենամեծ զոհերի , վասն զի նորա մէջ կեցողի կեանքի տեսողութիւնը միջին թրւով է 75 տարի . Հայաստանի հողը մըշակողին տալիս է մէկ ցանած սերմնահատի վոխարէն 45-50 սերմնահատ .

Հայաստանի մէջ վաղած աղբիւրների կէսը հանքային բժշկարար ջրեր ունին . Հայաստանի դիրքը միջնաշխարհային է , այսինքն Ասիայի և Եւրոպայի սահմանագլուխներումն : Հայաստանի ժողովուրդը եթէ չը լինի ազգերի մէջ ամենահզօրը , գէթ նա կը լինի ամենահարուստը և ամենաբազմալոյսը : Հայաստանը հարուստ է ե՛ւ կենդանիներով , ե՛ւ բոյսերով ե՛ւ հանքերով : Զ. Ի՞նչ պատճառով Հայոց անկախութիւնը չորս անգամ կորաւ :

Պ. Հայերի անկախութեան չորս անգամ կորչելու պատճառները միեւնոյնն էին . նախ՝ Հայաստանի հողը պատկանում էր 3-400 մեծամեծների (նախարարների) և ո՛չ թէ իւր միլիոնաւոր ժողովրդին . և երկրորդ՝ Հայերի խելքը չկտրեց ազգային դրական օրէնքներ յօրինելու : Հայոց ազգը չունէր ո՛չ սեպհական հող և ո՛չ օրէնք : Նորա գրացի տէրութիւններին շատ

դիւրին էր ընկճել մի ազգ որ զրկւած էր և՛ իրաւունքէ և՛ սեպհակահոլթենէ . իսկ Հայ ազգի համար օտարներ լուծը ոչնչով աւելի ծանր և դառն չէր , քան թէ համազգի նախարարների լուծը :

Հ. Ո՞րը աւելի արեան և փողի զոհ է պահանջում Հայերից . թշնամիի հետ պատերազմը թէ այժմեայ խաղաղ ստրկական վիճակը :

Պ. Այն ստոր , արտասուելի , անգոսնելի վիճակը ուր կան այժմ Հայերը , աւելի արեան և փողի (նիւթական) զոհ է պահանջում Հայերից , քան թէ դէմ առ դէմ պատերազմը սինքթոր թաթարների , ֆուրգերի և Ձէրքէզների հետ . տարին տարեհաւան հազարաւոր Հայեր են մորթւում և միլիօնների փող և ապրանք են կողոպտւում , յախջատւում , գողացւում , փչացւում անպաշտպան , փոքրոգի Հայերից :

Հ. Ո՞վ պիտի բարձրացնէ աղատութեան դրօշակը և սուրը :

Պ. Դրօշակը պիտի բարձրացնէ հայ վարդապետը . իսկ սուրը՝ բոլոր հայ պատանեկութիւնը , երիտասարդութիւնը և տղամարդիկ , 16 տարեկանից բռնած մինչեւ 45 տարեկանը :

Հ. Ի՞նչ փողով ձեռք պիտի բերուն դէնք , պարէն , զգեստ և այլ ուղմամթերք :

Պ. Ժողովրդէն մաս մաս հաւաքուած փողերով : Այն ժողովուրդը որ իր վերայ բռնացող և իրեն թշուառացունող տէրութեանը պահպանելու համար նուրա բոլոր ծախսերը կանէ իր վճարած տուրքերով , կարող է և պարտաւոր է անել իր սեպհական հայրենիքի ազատութեան համար ծախսերն եւս . այս պէտք է իմանայ ամեն Հայ և նորա համեմատ ուրախութեամբ և ինքնաշօթար վճարէ իւր ազգային պարտքը : Բացի այդ , այն հայրենասէր հարուստ Հայեր որ այժմէն մեծագումար փողեր նուիրելով կօզնեն Հայաստանի ազա-

1025

առթեան գործին, կը նշանակուին «Հայոց Հայրենասիրական Միութեան» կողմէն և կը ներկայացուին ազադայ ազատուած Հայաստանի Սղգային ժողովին որ կարող է իր արժան համարած փոխարինութիւններն անել նոյն, վաճառելով Հայաստանի մէջ թիւրքերին ունեցած պետական բոլոր անշարժ կալուածներն որոց ազօրինի կերպով տիրապետած են այժմ այդ բարբարոս օտարազգիներ և պէտք է Հայի սեպհականութիւն դառնան :

Հ. Ո՞վ պիտի ընտրուի Հայաստանի կառավարիչ :

Պ. Հայաստանի կառավարիչ կընտրուի նա որին զինուորեալ հայ գունդը կը ճանաչէ ամենաքաջը, ամենախոհեմը և ամենազինուոր և որ կարժանանայ Հայաստանի ժողովրդէն ընտրուած Սղգային ժողովի մեծամասնութեան բուէին :

Հ. Ի՞նչ է նշանակում յաղթել և ի՞նչ յաղթուիլ :

Հ. Յաղթել նշանակում է թշնամիի առջեւ անվախ գնալ և մեռնելէ չը սարսափիլ. յաղթուիլ նշանակում է պատերազմի դաշտումը սրտի մէջ երկիւղ տածել : Անվախը (քաջը) վախկոտին միշտ կը յաղթէ :

Հ. Հայի ազգային յատկանիշները որո՞նք պիտի լինին :

Պ. Հայի ազգային յատկանիշները պիտի լինին Հայոց լեզուն և Հայաստանը ազատուած տեսնելու փափագը :

Հ. Ո՞րն է Հայ ազգի կրօնը :

Պ. Հայ ազգի կրօնն է հաստատուն հաւատը թէ «ՀԱՅԱՍՏԱՆԸ ՊԻՏԻ ԱԶԱՏՈՒԻ ՕՏԱՐԻ ԼԾԷՆ» : Ով այս բանիս հաւատում է, նա է ուղղափառ հայադաւանը :

Հ. Ապա ի՞նչ են նշանակում լուսաւորչադաւան, պապադաւան կամ կաթոլիկ և լուսերական կոչումները :

Պ. Դոքա մարդկային կրքերի և տգիտութեան ստեղծած բաժանարար

դադարիարներն են որոնք, թէեւ այժմ հնացած, մեծապէս փնտսեցին և դեռ փնտսում են Հայ ազգին :

Հ. Ճշմարիտ է որ ասում են թէ ազգը ստրկութենէ ազատելու համար մեծամեծ վտանգների ենթարկուել և ահագին փողեր պիտի վառնել :

Պ. Այո՛, շատ ճիշդ է : Եթէ ազատողք երկու երեք հոգի լինին, վտանգը շատ մեծ է և կորուստը անխուսափելի, զոհերն էլ մարդկային ուժէն վեր . բայց եթէ ամբողջ ազգը մասնակցէ, այն ժամանակ ե՛ւ վտանգը ե՛ւ զոհողութիւնը այն աստիճան կը թեթեւանան որ ամեն մի անհատին գրեթէ անզգալի կերեւին :

Հ. Ա՞յլ պիտի միաւորէ Հայերին այդ մեծ գործի համար :

Հ. Ընդհանուր վտանգը մծաւուր կորստին : Դորա համար ամեն մի Հայի վրայ սուրբ պարտք կայ միմեանց պատմելու, հասկացնելու, որ եթէ

նորա վաղօրօք չազատեն Հայաստանը, օտար ազգերը բնաջինջ կանեն Հայոց լեզուն և Հայաստանեայց եկեղեցին և այնուհետեւ Հայը ինքն ըստ ինքեան կանհետանայ աշխարհիս երեսէն . այն ժամանակ ամեն գերդաստանի հայր կիմանայ որ լաւ է եթէ նորա մի որդին ծառայէ իւր ազգին . քան թէ իւր ամբողջ ընտանիքը ոչնչանայ, և լաւ է որ իւր հարստութեան մի փոքրիկ մասը ընծայուի իւր ազգի օգտին . քան թէ իւր բոլոր գանձը օտարի սեպհակա-նութիւն դառնայ :

Հ. Ի՞նչ են նշանակում այն գեղեցիկ արտօնութիւնները որ ժամանակից ժամանակ առատ ձեռքով շրնորհում են օտար պետութիւնները Հայոց ազգին :

Պ. Այն արտօնութիւնները որ օտար պետութիւնները շնորհում են Հայերին, նման են թակարդի մէջ դրած այն համով կերին որով երե-

խայք բռնում՝ են միամիտ թռչուններ
ներին : Այդպիսի արածութիւններով
ամայացաւ Հայաստանը իւր բնիկ ժո-
ղովրդէն և պարզամիտ Հայերը հասան
այսօրուայ ցաւալի թշուառ վիճակին :

Զ. Հայերին ոտքի ելնելը (Տաճկի
բռնութեան դէմ) իրաւացի՞ գործ է
թէ ապօրինի :

Պ. Հայերին ոտքի ելնելը Հայաստա-
նի ազատութեան համար իրաւացի
գործ է թէ՛ քրիստոնէական և թէ՛
քաղաքական օրինաց կողմանէ և աշ-
խարհիս երեսի ամեն լուսաւորեալ և
ազնիւ մարդոց գովասանքը կը շարժէ :

Զ. Ուրեմն Հայերը իրաւունք ու-
նի՞նք գէնքի զօրութիւնով ազատել ի-
րենց հայրենիքը :

Պ. Հայերը Հայաստանը գէնքի զօ-
րութիւնով ազատելու համար ո՛չ միայն
ունին իրաւունք , այլ և ամեն մի Հայի
վրայ սուրբ պարտք կայ այդ սիրալի
գործը կատարելու , ինչպէս որ ամեն

հարազատ որդի լիակատար իրաւունք
ունի իւր հօր և նախորդների ժառան-
գութիւնը ստանալու և մեծ յանցանք
է իւր որդւոց և յետնորդների առջև,
եթէ նա այդ ժառանգութենէն հրա-
ժարի կա՛մ կամաւ , կա՛մ յիմարու-
թեամբ և կա՛մ փոքրողութեամբ :

Զ. Ո՞ւր կերթան հոգիները այն
մարդոց որոնք կը մեռնին ճակատի մէջ :

Պ. Աւետարանի խօսքերի հիմանց
վրայ՝ ճակատի (ազգային պատերազմի)
մէջ մեռնողի հոգին , ի շարս սրբոց ,
անշուշտ կերթայ երկնից արքայու-
թիւն , վասն զի այդպիսին կեանքէն
զրկուել է ի սէր և ի պաշտպանութիւն
իւր նեղեալ մերձաւորներին . նորա
անունը կը լինի նահատակ և նորա յի-
շատակը Ս. եկեղեցին կը տօնէ մինչեւ
աշխարհի կատարածը :

Զ. Հրացանի ամե՞ն գնդակը դիպ-
չում է և ամե՞ն խոցուածը մեռնում է :

Պ. Վիճակագրական ամենաճիշդ

հաշիւներէն երեւում է որ հրացանի տասը հազար գնդակէն մինն է դիպչում մարդուս և 38 խոցուածներէն մինն է միայն մեռնում:

Հ. Պատերազմի դաշտում խոցուած հոգեվարը չի՞ տանջվում:

Պ. Ամենափորձառու բժիշկները հաստատում են որ կակուղ անկողնի մէջ մեռնելը հազարապատիկ աւելի դժուար է քան թէ պատերազմի դաշտում. իսկ զէնքի պատճառած մահը ամենաթեթեւն է մահերի մէջ:

Հ. Հնար կա՞յ պատերազմի դաշտում մահից ազատուելու:

Պ. Այո՛, կայ և մի հատիկ հնարն է այս. եթէ չես ուզում որ թշնամին քեզ սպանէ, դու ինքդ շտապէ՛ նորան սպանելու: Ուր վտանգը շատ մեծ է և անխուսափելի, համարձակ վազէ՛ նորա առջեւ և վտահ եղիր որ վտանգը ինքը կը փախչի քեզանից: Այս փորձած երեւոյթ է: Թշնամիի առջեւ փախ-

չելը երկու վատ հետեւանք ունի. մէկ որ՝ փախչողը անպատճառ կ'սպաննուի. և երկրորդ՝ նա ակներեւ կորուստի կը մատնէ իւր հաւատարիմ զինակից ընկերին:

Հ. Հայի կալուածական հարստութիւնը օտար աշխարհի մէջ ի՞նչ է:

Պ. Հայի կալուածական հարստութիւնը օտար աշխարհի մէջ ստրկի աւերեւոյթ, բայց ամրապինդ շղթայ է, որով կաշկանդուած են նորա ձեռները և ոտները:

Հ. Ի՞նչ են այն պատուանունները, տիտղոսները, ասորիճանները, պատուանշանները և վկայաթղթերը որ ունին Հայերը օտար պետութեանց մէջ:

Պ. Այն պատուանունները, տիտղոսները, ասորիճանները, պատուանշանները և վկայաթղթերը որ ըստացել են Հայերը օտար պետութիւններէ, ստրկութեան գլխադիրներ են ի տրիտուր իրենց կորցրած ազատու-

թեան և հայրենիքի ուրացութեան :

Հ. Ե՞րբ օտարազգիք կը դադարին, արհամարհելէ, ատելէ և հալածելէ հայերին ինչպէս որ այժմ, և ե՞րբ կը սկսին հակառակ դուրա յարգել նոցա:

Պ. Երբ հայերը ազատեն իրենց հայրենիքը օտարի լծէն. բայց այդ չեղած, նոքա մինչեւ իրենց բնաջինջ լինելը կը մնան արհամարհուած, աւտած, անուանարկ, հալածուած և դարչելի արարածներ օտարի աչքում, աւելի ստոր քան թէ ջնուգները, ցիւկանները և փարիանները :

Հ. Հայերը ե՞րբ ոտքի բարձրանան:

Պ. Երբ որ մեծամեծ ազգերի մէջ սկսուի կենաց և մահու պատերազմը :

Հ. Իսկ մինչեւ այն ժամանակ ի՞նչ պիտի անեն Հայերը :

Պ. Այս վարդապետարանը իմաստասիրելով, նորա բովանդակութիւնը որբութեամբ կատարեն և ոյժ տան Հայոց Հայրենասիրական Միութեան:

Հ Ա Յ Ո Ց
Հ Ա Յ Ր Ե Ն Ա Ս Ի Ր Ա Կ Ա Ն
Մ Ի Ո Ւ Թ Ի Ռ Ն

==
ՆՊԱՏԱԿ ԵՒ ՄԻՋՈՅՆԵՐ

(Քաղուած Կանոնագրէն)

« Հայոց Հայրենասիրական Միութեան » նպատակն է աշխատիլ վարչական բարենորոգումներ մտցունելու թիւրքահայաստանի մէջ, հայ ժողովրդի տեղական պէտքերին համեմատ: Հայ ժողովրդի ցանկութիւնն է իրաւունք ստանալ ազատօրէն ինքզինք կառավարելու որով միայն պիտի կրնան վերնալ այն հարստահարութիւններ որոնք այսօր Հայաստանի թշուառութեան և աւերակ դառնալուն պատճառ կը լինին :

« Հայոց Հայրենասիրական Միութիւն »-ը իւր նպատակ իրագործելու համար իւր կարողութեան չափով կը գործադրէ ամեն յարմար եղած միջոցներն, ժամանակի պահանջներին համեմատ. կաշխատի ներքին ոյժ գո-

յացունել Աղգին մէջ իւր ազատու-
թեան համար, հրատարակութիւններ
կանէ, գիմումներ կանէ որոց որ պէտք
է և նիւթապէս ու բարդապէս կը քա-
ջալերէ անոնց որոնք անձնուիրու-
թեամբ կաշխատին հայրենիքի ազա-
տութեան գործին :

Միութիւնը կունենայ իրեն բերան
եզորդ լրագիր որ , բացի զանազան լու-
րեր տալէ իբրեւ լրագիր , կը հաղոր-
դէ ընդհանրութեան ինչ որ Միութիւ-
նը ուզէ հաղորդել, տեղեկութիւններ
կուտայ Հայաստանի և տարաբնակ հա-
յերի դրութեան վրայ և կը ծառայէ
հայրենասիրական եռանդը արծար-
ծելու Հայերին մէջ : (*)

Ծանօթ. «Հայոց Հայրենասիրական Մի-
ութեան» անդամակցիլ կամ թղթակցիլ
ուզողները պէտք է գիմեն հետեւեալ
հասցէին .

M. Portoukalian
(FRANCE)

Marseille

(*) «Հայոց Հայրենասիրական Միու-
թիւն»ը կը նպաստէ Արմենիա լրագրի
հրատարակմանը :

ԾԱՆՈՒՑՈՒՄՆԵՐ

Շուտով մամուլին կը յանձնուի
Հայոց Հայրենասիրական Միութեան
Բ հրատարակութիւնն

ՀԱՅ ՊԱՏԱՆՈՒ ՅՈՒՇԱՏԵՏՐԸ

Ն Ո Ւ Է Ր

ՀԱՅ ԿԱՄԱՌՈՐՆԵՐԻՆ

Այս տետրակի մէջ տեղեկութիւն-
ներ կը արուին հրացանի դորձածու-
թեան , ռազմական նախադիտելիքնե-
րի և վերաւորուած զինուորներին
արուելիք նախնական խնամքների վը-
րայ :

Մ Ր Մ Է Ն Ի Ա „ Ի

ՅՈՒՇԱՐԱՐ

Ա ՏԱՐԵԿԱՆ

(1885-86)

Շատեր կը փափագէին ունենալ Արմենիայի Ա տարեշրջանի թիւերը որոնք հայկական խնդրին հայ գաղթականութիւններէ ուշադրութեան առարկայ դառնալուն սկզբնական պատմութիւնը կը ներկայացունեն : Բայց որովհետեւ այդ թիւեր բոլորովին սպառած են , նոյն տարեշրջանի մէջ Մ. Փորթուղալեանի գրած առաջնորդող յօդուածներէն 30ի չափ ամբողջութեամբ քսուած են այս Յոշարարի մէջ , մի քանի թղթակցութիւններով մէկտեղ որոյ մասին խօսուած է այդ առաջնորդող յօդուածներէ մէջ :

Որպէս զի Արմենիայի բարեկամները կարենան զիւրութեամբ տարածել Արմենիայի Յոշարարը իրենց շրջաններէ մէջ , աժան մի գին նշանակուած է :

Արմենիայի Յոշարարը իր յառաջարանով մէկտեղ կը բաղկանայ 124 երեսներէ , ութածալ գիրքի վրայ տպագրուած : Գինն է 1 ֆրանք եւ 40 սանթիմ (Պարսկաստանի հայերին համար 1 ֆրանք) : Տարածելու համար 10 հատ մէկէն առնողին , փոխանակ 14 ֆրանքի , 11 ֆրանքով կը շրջանապահուած ծրարով :

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ Մ. ՓՈՐԹՈՒԳԱԼԵԱՆԻ

Ա. Հայ դիւցազնունի մը...	(Սպառած)
Բ. Հայ գիւղացի.....	»
Գ. Սաղմոս Իսրայելի.....	»
Դ. Ազատութիւն Պաշտպանի Է. Կենսագրութիւն Պաշ- տպար ապստամբապետաց (1 Փր. 10 սանթիմ)...	1 Փր. 50 սնթիմ.
Ե. Հայաստանի բշխանները (90 սանթիմ).....	1 » 20 »
Զ. Գամառ. Քարիպա. — Ժո- ղովրդական Բնութեցարան 50 հատը մէկէն 2 Փր. և 50 սնթիմ. իսկ հատը (5 սնթ.)	,10 »
Է. Լինջի օրէնքը Տաճկահա- յաստանում.....	(Սպառած)
Ը. Թիւրքիաի Հայերն Է. Իրենց դրացիներ (35 սանթիմ).	,50 սնթիմ.
Թ. «Արմենիա»ի լուրարար (1 Փրանք).....	1 Փր. 40 սնթիմ.
Ժ. Վրէժ (15 սանթիմ)...	,20 »
ԺԱ. Թումաս Բոցարիս (15 սանթիմ).....	,20 »
ԺԲ. Նմոշներ Մ. Փոքրու- գայեանի գրած ոտանա- ւորներէն (10 սանթիմ)	,15 »

Այս գիրքերի վրայ մասնաւոր գեղջ կը
լինի Պարսկաստանի Հայերին համար ո-
րոց կը զրկուի փակագծի մէջ նշանակուած
վերոգրեալ գիներովն :

Հին Գրադարան
1992

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0342534

